

Nr 619.

Av herr **Dahlgren m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 298, med förslag till arbetarskyddslag m. m.*

Av den utredning som företogs av 1938 års arbetsskyddskommitté beträffande förekomsten av nattarbete inom industriella arbetsplatser framgår, att enligt uppgifter lämnade av arbetsgivarna år 1938 inte mindre än 117 000 personer i runt tal arbetade på tider som äro att hänföra till nattarbete. Av helt naturliga skäl ansåg därför kommittén att en skärpt reglering av nattarbetet var av behovet påkallad, och som motivering framfördes följande:

»Det kan icke bestridas att nattarbete i allmänhet är mera betungande än arbete på dagen. Detta har särskilt framhållits beträffande skiftarbetet. Därvid har hänvisats till de ständiga omställningar i kroppens funktioner, som äro en följd av de ofta återkommande skiftväxlingarna. Dessutom kan i regel ej erhållas lika ostörd vila på dagen som på natten. Med skiftarbete följa också oregelbundna måltidsförhållanden, och hemlivet utsättes ej sällan för störningar i olika former.»

Att nattarbete inom vissa industrier och verksamhetsområden på grund av arbetsprocessens tekniska natur ej kan undvikas kan ej förnekas. Där emot bör bedömandet av nödvändigheten av nattarbete ej enbart bestämmas av företagaren.

Det måste väl anses rimligt att de som utföra nattarbetet även få yttra sig i frågan.

Det påpekas i motiveringen till den föreslagna lagen, att i tveksamma fall arbetarnas organisationer i samråd med yrkesinspektionens befattningshavare kunna ställa sådana fall under chefsmyndighets prövning. Dylikt rätt till ingripande från chefsmyndighet finnes även i nu gällande skyddslag, vilken dock aldrig brukats.

I ett yttrande från Landsorganisationen påpekas »att dylikt ingripande från chefsmyndighets sida i efterhand aldrig förekommer oaktat nuvarande lag medger sådan rätt».

Vi dela den uppfattning som Landsorganisationen givit till känna i sitt yttrande, att, bortsett från nödfallsarbete, i intet fall borde få förekomma nattarbete utan särskilt medgivande från arbetarskyddsstyrelsen.

Kungl. Maj:ts förslag till lag i 3 kap. 19 § innehåller samma elastiska tänjbarhet som det av kommittén utarbetade förslaget, enligt vilket arbetsgivaren själv har att avgöra om nattarbete skall utföras.

Den skärpning som finnes i första stycket i 19 § upphäves omedelbart genom att »arbete som på grund av sin natur, allmänhetens behov eller annan särskild omständighet måste bedrivas jämväl nattetid» undantagits. Dessutom öppnas ytterligare möjlighet till nattarbete genom dispens.

Då de föreslagna bestämmelserna ej äro straffbelagda vid missbruk, utom i sådant fall då yrkesinspektionens chefsmyndighet ingripit och meddelat föreskrift och denna ej följts av arbetsgivaren, är fältet ganska fritt för arbetsgivaren att för ekonomisk vinning utnyttja nattarbete.

Enligt motionärernas uppfattning bör därför tillstånd för nattarbete erhållas av arbetarskyddsstyrelsen efter hörande av arbetarnas organisation.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen för sin del måtte besluta att 3 kap. 19 § erhåller följande lydelse:

Arbetstagare skall åtnjuta erforderlig ledighet för nattvila. I denna ledighet skall ingå tiden mellan klockan 23 och klockan 5. Har natur- eller olyckshändelse eller annan omständighet, som ej kunnat förutses, vållat avbrott i driften eller ock medfört överhängande fara för sådant avbrott eller för skada å liv, hälsa eller egendom, må ock arbetstagare, i den mån det är nödvändigt med hänsyn till berörda förhållande, användas till arbete å tid mellan klockan 23 och klockan 5. Arbetstagare i överordnad ställning må, där så finnes påkallat, användas till arbete å tid mellan klockan 23 och klockan 5 utan hinder av vad i första stycket är stadgat.

Stockholm i november 1948.

Gunnar Dahlgren.

Gösta Kempe.

O. F. Persson.
